

*Паламарчук Вікторія Ігорівна,
студентка 3 курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фомічова Н.В.*

ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Історія розвитку договору про надання послуг бере початок ще з римського класичного права, яке розробило договір найму послуг. Згідно з договором про надання послуг одна сторона (виконавець) бере на себе зобов'язання за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі виконання певної дії або втіленні певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві вказану послугу, якщо інше не передбачено договором [1]. Важливою особливістю договору про надання послуг є невичерпність послуги, тобто незалежно від кількості разів надання послуги її характеристики в подальшому залишаються незмінними.

Згідно зі ст. 22 Закону України «Про туризм» від 11 лютого 2015 року, договором про надання готельних послуг є договір в якому одна сторона зобов'язується за доручення іншої сторони надати послуги по тимчасовому проживанню у спеціальнообладнаному жилому приміщенні, виконати або організувати виконання інших встановлених договором послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням, а проживаючий погоджується сплатити за ці послуги встановлену плату [2]. Відносини, що виникають в контексті договору про надання готельних послуг регулюють положення Закону України «Про захист прав споживачів» [3], Закон України «Про туризм», Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг в Україні. Також важливим елементом є внутрішні правила, які розроблені готелем на основі чинного законодавства і ні в якій мірі не повинні суперечити йому.

Нажаль, у цивілістичній літературі немає остаточної думки, що саме є головною ознакою договору про надання готельних послуг, тому метою даної роботи є аналіз правової природи та виявлення проблемних питань цивільно-правового регулювання готельних послуг.

Деякі вчені вважають, що головною ознакою договору про надання послуг є функціональні послуги для тимчасового розміщення [4, с. 7], в той час як інші – забезпечення тимчасовим проживанням [5, с. 8], а треті – наявність елементів різних видів договорів: передача майна у тимчасове користування, зберігання і харчування.

В договорі про надання готельних послуг вчені розрізняють наступні основні послуги: «тимчасове розміщення», «тимчасове користування», «тимчасове проживання» і ототожнюють їх. Проте, термін «тимчасове проживання» і «тимчасове користування» мають дещо різне значення. Проаналізувавши Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг можна дійти висновку, що основною готельною послугою є послуга проживання споживача, а не розміщення і тому укладання договору про надання готельних послуг для інших цілей є неможливим [6, с. 170-171].

В залежності від цілей використання готельних послуг Д. А. Жмуліна поділяє договори про надання готельних послуг на споживчі та неспоживчі. Споживчі договори про надання готельних послуг – це договори, за якими готельні послуги купуються громадянином, в тому числі індивідуальним підприємцем, або юридичною особою для власних потреб. Такі договори є публічними. Неспоживчі договори про надання готельних послуг – це договори, за якими готельні послуги купуються юридичною особою або індивідуальним підприємцем для подальшої реалізації своїм контрагентам з метою отримання прибутку. Такі договори не є публічними [5, с. 8].

Але з такою думкою навряд чи можна погодитися. По-перше, тому що у юридичної особи не існує «особистих потреб». По-друге, якщо індивідуальний підприємець споживає послуги готелю для особистих потреб, то він це робить не у статусі підприємця, а як фізична особа. По-третє, індивідуальний підприємець або юридична особа може використовувати номер готелю з метою отримання прибутку не лише шляхом «подальшої реалізації контрагентом», але і для ведення комерційних переговорів, надання послуг третім особам, тобто для підприємницької діяльності для підприємницької діяльності [6, с. 172]. Таким чином, за своєю правовою природою договір про надання готельних послуг є публічним. Це означає, що за договором одна сторона (готель) бере на себе зобов'язання надавати готельні послуги кожному, хто до неї звертається.

Оскільки умови договору про надання готельних послуг встановлюються у формулярах або інших стандартних формах, то він може бути договором приєднання. Друга сторона може лише до них приєднатись [4, с. 19]. Договір про надання готельних послуг може бути укладений на визначений або невизначений строк. При укладанні договору на невизначений термін узгодженим вважається найбільш короткий термін, як правило одна доба; договір в цьому випадку закінчується о 12:00 дня, наступного за днем прибуття споживача. Проте невизначеність терміну суперечить суті відносин, які розвиваються в готельній сфері при наданні послуг.

Таким чином, проаналізувавши договір про надання готельних послуг можна визначити що цей вид договору є публічним, строковим, оплатним, з чітко встановленою причиною укладання, є договором приєднання. Основною проблемою договору про надання готельних послуг є невизначеність головної ознаки договору про надання готельних послуг. Нею є або забезпечення комфортного тимчасового розміщення або наявність елементів різних видів договорів або надання послуг з тимчасового проживання. Також, залишається питання щодо терміну укладання договору про надання готельних послуг. Так як договір про надання готельних послуг є строковим договором, так само як і будь-який договір про надання послуг, доцільно було б внести зміни до положень, що стосуються терміну укладання договору про надання готельних послуг.

Література:

1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України [Електронний ресурс]: Книга п'ята: Зобов'язальне право (509-1215) / Розділ III. Окремі види зобов'язань (665-1215) / Підрозділ 1. Договірні зобов'язання (655-1143) / Глава 63. Послуги. Загальні положення (901- 907). – Режим доступу: <http://apelyacia.org.ua/content/stattya-901-dogovirpro-nadannya-poslug>.
2. Про туризм: закон України від 15 вересня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – №32.
3. Про захист прав споживачів: закон України від 12 травня 1991р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №30. – ст.10.
4. Тихомирова А. В. Оказание гостиничных услуг по российскому гражданскому праву: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юр. наук: спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / А. В. Тихомирова. – Челябинск, 2008. – 25 с.
5. Жмулина Д. А. Правовое регулирование деятельности по оказанию гостиничных услуг: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юр. наук: спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Д. А. Жмулина. – СПб.: Олбис, 2009. – 26 с.
6. Федорченко Н. В. Цивільно-правові проблеми надання готельних послуг // Часопис київського університету права №4. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2010. – С. 169-174.